

Biovrt
u skladu s prirodom

zasadi stablo,
ne budi panj!

Zagreb, 21. travnja 2022.

Za: Ministrica poljoprivrede, Ministar gospodarstva i održivog razvoja, Ministarstvo
zdravstva u Republici Hrvatskoj
Saborski zastupnici u odborima za poljoprivredu, zaštitu okoliša i prirode, zdravstvo i
socijalnu politiku u Republici Hrvatskoj
Cc: Zastupnici u EU parlamentu, Europska komisija

Poštovani ministri, dragi zastupnici,

Europska komisija će krajem lipnja ove godine predstaviti novu uredbu o smanjenju upotrebe
pesticida.

Uredba će zamijeniti Direktivu o održivoj upotrebi pesticida iz 2009., čiji je cilj bio:

- Korištenje sintetskih pesticida isključivo kao posljednjeg sredstva, nakon što preventivne mjere i metode integriranog upravljanja štetnicima, koje se smatraju dobrom agronomskom praksom, nisu dale rezultate, dajući pritom prednost nekemijskim alternativama, te pesticidima niskog rizika
- Provesti stroge mjere ublažavanja utjecaja pesticida (uključujući tampon zone)
- Smanjiti količinu upotrebe pesticida
- Zamijeniti manje sigurne supstance sigurnijima
- Zaštititi ranjive skupine

Većina zemalja Europske Unije nije implementirala ovu direktivu. Zbog toga je Direktiva imala ograničeni učinak što je rezultiralo sljedećim posljedicama na razini EU:

- Pesticidi ostaju prvi izbor u suzbijanju tzv. štetnika u poljoprivredi, uz tretiranje sjemena i višestruka prskanja tijekom cijele godine
- Ukupna upotreba pesticida nije značajno smanjena
- Svih 55 najotrovnijih pesticida koji su davno trebali biti ukinuti još se uvijek koriste
- Integrirano upravljanje štetnicima s praksama kao što su plodored, pokrovni usjevi, mješoviti usjevi, korištenje cvjetnih zona za poticanje uspostavljanja prirodne kontrole štetnika, mehaničko uklanjanje korova i sve druge dostupne agronomске prakse, uz korištenje pesticida samo kao posljednjeg sredstva, primjenjuje se u malim razmjerima, uglavnom u organskoj poljoprivredi.
- Znanje poljoprivrednika EU-a o nekemijskim alternativama i preventivnim metodama suzbijanja štetočina nije značajno poraslo.

Tako je izgubljeno 13 godina od uvođenja spomenute Direktive. Iznimno je važno brzo reagirati jer su posljedice nesmotrenog upravljanja prirodnim resursima rezultirale sljedećim:

- Bioraznolikost je na rubu kolapsa (IPBES 2019.), čime je budućnost naše hrane, našeg zdravlja te zdravlja prirode i okoliša stavljena pod ozbiljnu prijetnju (FAO 2019.)
- Izgubili smo do 75% populacije insekata u posljednjih 30 godina, vodeni život pati, a mnoge ptice su nestale. Život u tlu, temelj plodnosti tla, ozbiljno je narušen brojnim ostacima pesticida kojima je izložen.
- Pesticidi su sveprisutni, čak i na područjima gdje se ne primjenjuju. Nagomilavaju se u tlu, šire se kroz vodu i zrak. Kvaliteta našeg zraka i površinskih voda daleko je ispod potrebnih razina u mnogim dijelovima Europe.
- Sve više znanstvenih istraživanja zaključuje da postoji snažna veza između pesticida i karcinoma, alergija, endokrinih poremećaja, kao i oštećenja mozga koja dovode do bolesti poput Parkinsonove.

Hitno su nam potrebne daleko ambicioznije strategije smanjenja upotrebe (i rizika) sintetskih pesticida u borbi protiv gubitka biološke raznolikosti i ugrožavanja zdravlja, te osiguravanja održive proizvodnje zdrave hrane. Pesticide treba tretirati kao štetne tvari, a propise treba unaprijediti i poboljšati.

Stoga vas molimo da poduzmete sljedeće:

- Podržite pozitivne odredbe predloženog zakonodavstva o smanjenju pesticida
- Podržite obvezujuće ciljeve za smanjenje upotrebe sintetskih pesticida za 80% do 2030. godine, te prestanak korištenja do 2035. godine, kao što je zahtijevalo 1,2 milijuna građana Europske unije u Europskoj građanskoj inicijativi [Save Bees and Farmers](#)¹, kako bi se riješila kriza biološke raznolikosti i eliminirala opasnost za zdravlje ljudi te da zdravlje prirode i okoliša
- Iskoristite subvencije ZPP-a i mobilizirajte dodatna financijska sredstva za potporu poljoprivrednicima u potrebnom prijelazu na ekološku poljoprivredu; povežite financiranje ZPP-a s ciljevima smanjenja pesticida
- Odmah povucite s tržišta sve vrlo opasne pesticide (HHP)
- Zaustavite odstupanja od članka 28. Uredbe 1107/2009, kako bi se dozvolilo korištenje zabranjenih pesticida
- Zabranite uvoz proizvoda kontaminiranih neodobrenim pesticidima, te onih koji sadrže ostatke bilo kojeg pesticida koji premašuju dopuštene maksimalne razine ostataka u EU-u, bez iznimki; time će se stvoriti jednaki uvjeti za poljoprivrednike, a koji su u Republici Hrvatskoj do sada bili česti navedeni razlog za nepoduzimanje koraka ka poboljšanju
- Kriza biološke raznolikosti je globalni problem; zaustavite izvoz pesticida zabranjenih u EU
- Učestalost primjene pesticida treba biti glavni pokazatelj za praćenje ciljeva smanjenja pesticida, a ne statistika prodaje pesticida; usklađeni pokazatelj rizika 1 (HRI1) nije prikladan za praćenje smanjenja upotrebe i rizika od pesticida
- Koristite ispravne statističke podatke o upotrebi pesticida u statistici poljoprivrednih inputa i proizvodnje ([više o prijedlogu SAIO](#)²).

Također ističemo činjenicu da situacija s ratom u Ukrajini neće uzrokovati pojavu gladi, već naprotiv, usmjerava pažnju na najneotpornije sektore proizvodnje hrane, a to je uzgoj

¹ savebeesandfarmers.eu

² <http://zemljanestaze.org/clanci/otkriveno-kako-vijece-ponistava-transparentnost-upotrebe-pesticida/>

životinja za proizvodnju mesnih i mliječnih proizvoda. Mi nemamo problem sa sigurnošću hrane, već s opskrbom hrane za stoku. Preusmjeravanje poticaja u kreiranje održivih sustava proizvodnje hrane cilj je i Europskog zelenog plana. Više od **600 znanstvenika i stručnjaka** složilo se s potrebom za brzim reagiranjem, ali u suprotnom smjeru od trenutnog narativa, ukazujući na najveće probleme postojećeg sustava proizvodnje hrane³. Uspostavljanje sustava temeljenog na stvarnoj potražnji, umjesto na pretpostavljanoj ponudi, riješio bi ove probleme, uključivo i problem velikog postotka bačene hrane, koja u nekim zemljama dosiže i 40% ukupno proizvedene hrane.

Svaka će država odlučiti o svom stavu i reagirati na prijedlog. Molimo vas da naša zemlja poduzme sve potrebne korake za obnovu biološke raznolikosti i sprječavanje štete po zdravlje, vodu i okoliš.

Umjesto ulaganja u neodržive sektore poljoprivrede koji u vidu **eksternalija**⁴ koštaju građane Republike Hrvatske značajne sume novaca, nagradite poljoprivrednike za rad s prirodom i osigurajte pravedne cijene zdrave hrane.

Naši članovi i simpatizeri te građani koji su potpisali inicijativu **Save Bees and Farmers** bit će vrlo zainteresirani vidjeti što se događa s njihovim zahtjevima. Molimo, uzmite u obzir ove zahtjeve i pobrinite se da uporaba pesticida postane rijetka iznimka, a ne pravilo.

S poštovanjem,

Potpisnici pisma:

- 1) [Udruga Biovrt - u skladu s prirodom](#)
- 2) [Eco Hvar Udruga za dobrobit ljudi, životinja i okoliša otoka Hvara](#)
- 3) [Hrvatski savez udruga ekoloških proizvođača](#)
- 4) [Udruga za zaštitu prirode i okoliša "Zasadi stablo, ne budi panj" !](#)
- 5) [Zemljane staze](#)
- 6) [Zelena mreža aktivističkih grupa](#)
- 7) [Zeleni forum - mreža udruga za zaštitu okoliša Hrvatske](#)

³ <https://zenodo.org/record/6389348#.YIAhUihBxPb>

⁴

https://lebasic.com/wp-content/uploads/2021/11/BASIC_Etude-Creation-de-Valeur-et-Couts-Societaux-Pesticides_20211125.pdf